

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Септември 2010 година

Скопје, ноември 2010 година

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Септември 2010 година

- Пад на индексот на индустриското производство во септември 2010 година во однос на истиот месец претходната година од 11,9%;
- Годишен раст на општото ниво на цени од 2,0% и месечно ниво инфлацијата од 0,1%;
- Раст на физичкиот обем на извозот во периодот јануари-септември 2010 година за 11,5%, со номинален вредносен раст од 24,8% во однос на истиот период минатата година. Растот на увезените количини на стоки изнесува 9,6%, со вредносен номинален раст од 9%;
- Поголемо остварување на вкупните приходи на Централниот буџет за 3,3 (14,2% од БДП) и зголемување на вкупните расходи за 1,2% (15,5% од БДП) во периодот јануари - септември 2010 година во однос на истиот период лани; буџетскиот дефицит изнесува 1,3% на централниот буџет и 1,6% на консолидираниот буџет;
- Интензивирање на динамиката на раст на вкупните кредити кон приватниот сектор, со стапка од 7,7% на годишна основа, со истовремено зголемување на вкупниот депозитен потенцијал на банките за 14,5%;
- Намалување на бројот на регистрирани невработени лица во септември за 2.921 лица во однос на претходниот месец, при што истиот изнесува 323.233.

1. Реален сектор

1.1 Индексот на индустриското производство во септември 2010 година во однос на истиот месец претходната година забележа пад од 11,9%.

Анализирано по сектори, секторот Вадење на руди и камен е приближно на нивото од минатата година, додека пад забележаа секторот Преработувачка индустрија од 12,6% и секторот Снабдување со електрична енергија, гас и вода од 10,8%.

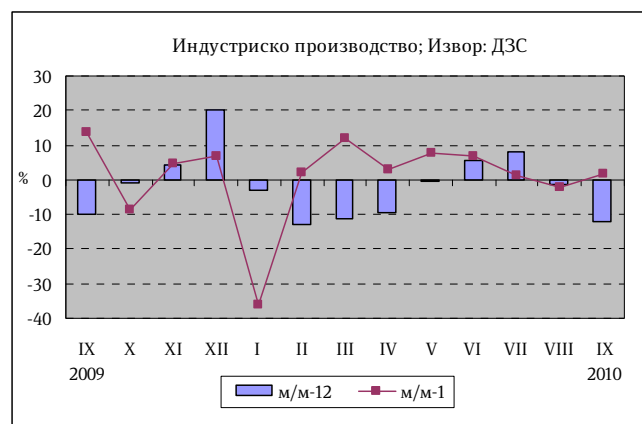
Во рамки на преработувачката индустрија, позитивен годишен раст е регистриран кај 60% од гранките, при што, раст е забележан кај три носечки гранки, со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство. Така, раст е остварен кај Производството на прехранбени производи и пијалаци од 13,8%, кај Производството на облека од 7,3% и Производството на основни метали од 22,6%.

Најголем позитивен придонес во годишниот раст на индустриското производство има Производството на тутунски производи (3,9 процентни поени), а најголем негативен придонес има Производството на метални производи во металопреработувачката фаза (-2,6 процентни поени).

Индексот на индустриското производство во **септември 2010 година** во споредба со претходниот месец забележа **раст од 1,6%**. При тоа, секторот Вадење на руди и камен забележа раст од 6,3% на месечно ниво, секторот Преработувачка индустрија забележа раст од 3,4%, додека секторот Снабдување со електрична енергија, гас и вода забележа пад од 15,2%.

Десезонираниот месечен раст на индустриското производство во август 2010 година изнесува -0,6%.

На кумулативна основа, во периодот јануари-септември 2010 година, индексот на индустриско производство во однос на истиот период од претходната година забележа намалување од 4,2%, што претставува влошување на кумулативната стапка на раст која во периодот јануари-август изнесуваше -3%.

Според оценката на раководителите на претпријатијата, економската состојба на претпријатијата во август 2010 година е поповолна во однос на претходниот месец. Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е малку понеповолна. Обемот на производството на деловните субјекти во септември 2010 година бележи мал пад во споредба со претходниот месец. Очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се малку понеповолни, додека очекувањата за бројот на вработените се поповолни.

Просечното искористување на капацитетите на деловните субјекти во септември 2010 година изнесува 60,1% од нормалното искористување.

Според раководителите, најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во август 2010 година имаат следните фактори: недоволната странска побарувачка со 24,2%, недоволната домашна побарувачка со 16,4%, финансиските проблеми со 13% и неизвесното економско окружување со 10,4%.

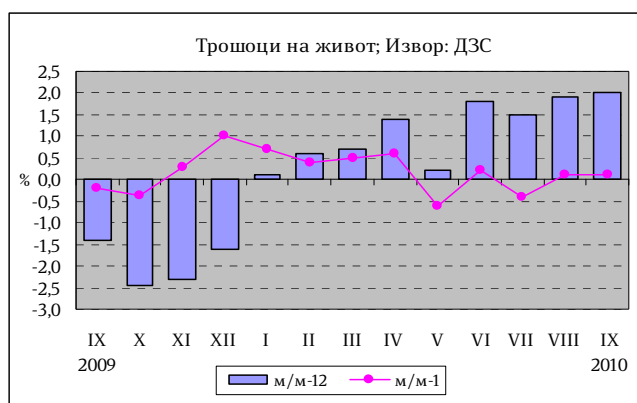
Вкупниот број на работници во индустријата во септември 2010 година во споредба со септември 2009 година забележа намалување од 1,4%.

Секторската анализа укажува на прво зголемување на стапката на вработеност во секторот Вадење на руди и камен од 0,6% на годишно ниво, што претставува показател за подобрувањето на состојбите во овој сектор. Намалување на стапката на пад е забележано во Преработувачката индустрија и истата изнесува -1,5%. Во секторот Снабдување со електрична енергија, гас и вода регистриран е пад од 1,6%. Во рамки на преработувачката индустрија, **значаен раст на бројот на работници** на годишно ниво беше забележан кај Производство на тутунски производи и ферментација на тутун од 19,6% и Производство на основни метали од 9,5%.

На **кумулятивна основа**, бројот на работници во индустријата во првите девет месеци од 2010 година забележа намалување од 5,4%, што претставува благо намалување на стапката на пад (во периодот јануари-август истата изнесуваше -5,9%). Намалувањето во секторот Вадење на руди и камен изнесува 4,3%, во Преработувачката индустрија 5,9%, а во секторот Снабдување со електрична енергија, гас и вода 1,7%.

1.2. Во септември 2010 година цените на производите за лична потрошувачка, мерени преку индексот на трошоци на живот се повисоки за 2,0% во однос на истиот месец од претходната година.

Растот на општото ниво на цени се должи најмногу на зголемувањето на цените во категоријата Домување од 5,4%, како последица на растот на цените за Огрев и осветление за 9,1%. Раст на цените е забележан и во категоријата Исхрана од 2,3% (која воедно има и највисоко учество во

пресметковната структура од 38,6%), Сообраќајни средства и услуги од 1,3%, Облека и обувки од 1,2%, Ресторани и хотели од 0,2% и Хигиена и здравје од 0,1%. Пад на цените е забележан во категориите Култура и разонода од 0,3% и Тутун и пијалаци 0,2%.

Индексот на трошоците на живот во септември 2010 година во споредба со август 2010 година е повисок за 0,1%.

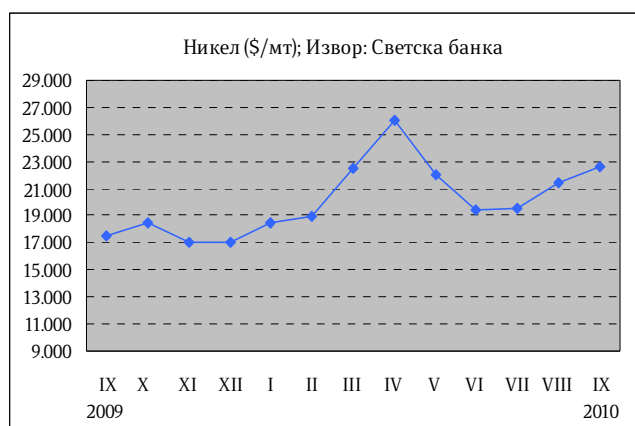
Вредноста на потрошувачката кошница за исхрана и пијалаци за четиричлено домаќинство за септември 2010 година, пресметана врз основа на цените на мало, изнесува 12.037 денари и во однос на претходниот месец е повисока за 1,2%.

Индексот на цените на мало во септември 2010 година забележа зголемување од 2,5% во однос на септември 2009 година.

1.3. Во септември 2010 година на светските берзи имаше месечно зголемување на цените на металите, додека цената на природниот гас забележа пад.

Во септември цената на нафтата на светските берзи се зголеми за 1,4% во однос на претходниот месец и достигна вредност од 77,8 долари за барел. Споредено со септември претходната година, цената на нафтата е зголемена за 14,9%.

Во рамки на металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз, забележа месечно зголемување на цената од 5,7% и достигна ниво од 22,643 долари за еден метрички тон (\$/мт). Исто така, споредено со септември претходната година цената на никелот е повисока за 29,6%. Раст на цените на месечно ниво беше забележан и кај бакарот 5,8%, цинкот од 5,2%, златото 4,5% и алуминиумот 2,1%.

2. Надворешен сектор

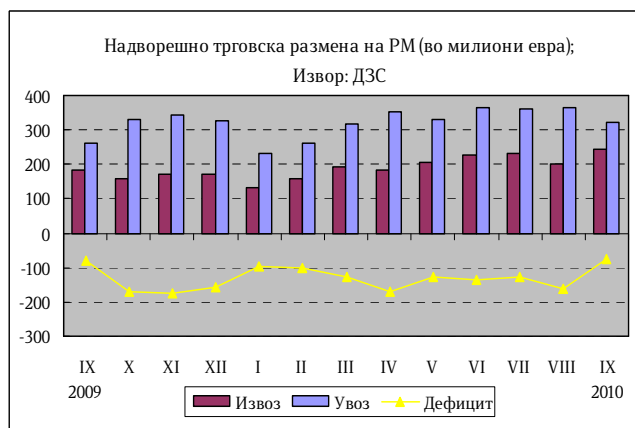
2.1. Во периодот јануари-септември 2010 година вкупната надворешно-трговска размена (изразена во евра) бележи раст од 15,9% во однос на истиот период минатата година.

Притоа, физичкиот обем на извозот се зголеми за 11,5%, а неговата вредност изнесува 1.781 милион евра, што претставува **значителен и најголем раст годинава од 24,8%** во однос на истиот период минатата година. Зголемувањето на увезените количини на стоки изнесува 9,6%, а нивната вредност оствари износ од 2.902,5 милиони евра или пораст од 11%.

При вакви движења, **дефицитот** во размената остварен до крај на септември

изнесува 1.215,5 милиони евра, што претставува стеснување на годишно ниво за 5,6% (66,2 милиони евра), а се објаснува со поинтензивниот раст на извозот (24,8%) од увозот (11%).

Анализирано од аспект на салдата, намалувањето на негативното салдо на размената е резултат на комбиниран ефект од намаленото негативно салдо на размената на останата транспортна опрема, индустриски машини и делови, погонски машини и уреди и

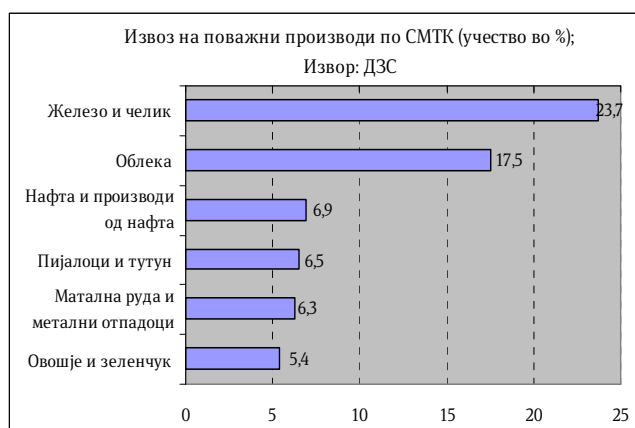

производи за храна, како и проширеното позитивно салдо во размената со железо и челик и нивни производи и метална руда и метални отпадоци. Ваквите движења условија и подобрување на степенот на покриеност на увозот со извоз во првите девет месеци, кој изнесува 61,4%, што претставува годишно подобрување за 6,8 п.п..

2.2. Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во првите девет месеци од 2010 година се: железо и челик 23,7%, облека 17,5%, нафта и производи од нафта 6,9%, пијалоци и тутун 6,5%, метална руда и метални отпадоци 6,3% и овошје и зеленчук 5,4%. Овие шест групи производи сочинуваат 66,4% од вкупниот извоз на државата.

Најголем дел од кумулативниот увоз на стоки во деветте месеци отпаѓа на:

нафта и производи од нафта (383 мил. евра, 13,2%), друмски возила (230,5 мил. евра, 7,9%), текстилни предива и слично (211 мил. евра, 7,3%), железо и челик (198,7 мил. евра, 6,8%), метална руда и метални отпадоци (98,7 мил. евра, 3,4%), електрични машини, апарати и делови (93,5 мил. евра, 3,2%) и друго.

Извоз на железо и челик *)				
	I-IX-2009	I-IX-2010	Салдо 2010-2009	Стапки во%
000Т	454,3	547,9	93,6	20,6
Мил. ЕУР	276,8	421,7	144,9	52,3
Мил. \$	379,6	550,0	170,4	44,9

*)Претходни податоци

Увоз на железо и челик*)				
	I-IX-2009	I-IX-2010	Салдо 2010-2009	Стапки во%
000Т	386,5	436,8	50,3	13,0
Мил. ЕУР	150,0	198,7	48,7	32,5
Мил. \$	206,0	261,4	55,4	26,9

*)Претходни податоци

2.3. Анализирано по економска намена, во периодот јануари-септември 2010 година, значителен раст на извозот е забележан кај индустриските производи за 44,6% или за 270 милиони евра, споредено со истиот период минатата година. Извозот на производите наменети за енергија е зголемен за 37,6% или за 39 милиони евра.

Слични тенденции се забележуваат и кај **увозот**, каде индустриските производи забележаа значителен раст од 225,6 милиони евра или 24% и изнесуваат 1.151,1 милион евра, додека вредноста на увезените производи наменети за енергија во анализираниот период изнесува 473,9 милиони евра, што претставува пораст од 16% или 64 милиони евра. Пад од 3% е забележан кај увозот на производи наменети за инвестиции, што секако претставува неповолно движење во однос на структурата на увозот.

2.4. Анализата на кумулативниот извоз по дејности во јануари-септември 2010 година, споредено со ист период лани, покажува дека висок раст бележи извозот кај преработувачка индустрија за 22%, што првенствено се должи на растот кај: производство на основни метали за 16 милиони евра или 55%, производство на хемикалии и хемиски производи за 90 милиони евра или 2,3 пати, производство на кокс, деривати на нафта и нуклеарно гориво за 20 милиони евра или 19% и производство на прехранбени производи и пијалоци за 12,4 милиони евра или 8,4%.

Извоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-IX-2009	I-IX-2010	Салдо 2010-2009	Стапки во%
000Т	268,1	245,3	-22,8	-8,5
Мил. ЕУР	101,9	123,4	21,5	21,1
Мил.\$	140,4	161,8	21,4	15,2

*)Претходни податоци

Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-IX-2009	I-IX-2010	Салдо 2010-2009	Стапки во%
000Т	970,4	855,8	-114,6	-11,8
Мил. ЕУР	305,0	383,0	78,0	25,6
Мил.\$	417,0	500,3	83,3	20,0

*)Претходни податоци

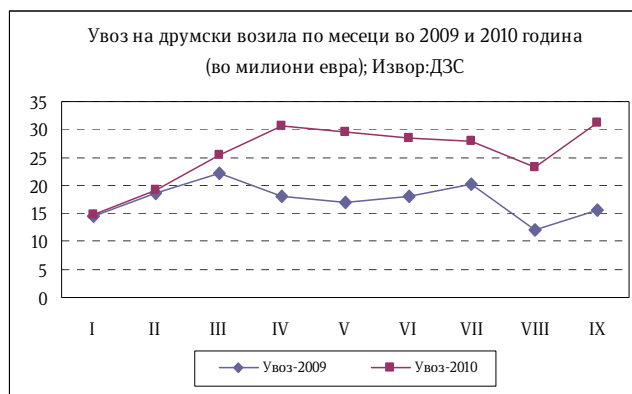
Во рамки на оваа дејност, пад на извозот е забележан кај производство на електрични машини и апарати за 14 милиони евра или 49% и производство на метални производи во металопреработувачка фаза, освен машини и уреди за 11,4 милиони евра или 32,5%.

Кај дејноста **земјоделство шумарство и рибарство** позитивно движење на извозот забележа земјоделството, ловот и соодветни услужни дејности за 13,6%.

Во рамки на дејноста **вадење на руди и камен** растот на извозот за 47 милиони евра или 77,7% се должи на растот кај вадење на руди на метал за 39 милиони евра или 81% и вадење на други руди и камен за 6,8 милиони евра или 56,9%.

Во дејноста **снабдување со електрична енергија, гас и вода**, растот на извозот од 19 милиони евра во целост се објаснува со високиот раст на извозот на електрична енергија во деветте месеци оваа година.

Од анализата на увозот по дејности, за периодот јануари-септември 2010 во однос на истиот период лани, се констатира дека носител на кумулативниот раст на увозот е преработувачката индустрија со 9,9% или 218 милиони евра, што се должи на порастот кај: производство

на хемикалии и хемиски производи за 83,3 милиони евра или 30,6%, производство на основни метали за 82,9 милиони евра или 40,3%, производство на моторни возила приколки и полуприколки за 76 милиони евра или 51% и производство на кокс, деривати на нафта и нуклеарно гориво за 45 милиони евра или 46,6%.

Увозот во дејноста **вадење на руди и камен** бележи раст од 32% или 87,9 милиони евра, а се должи на растот кај: вадење на сурова нафта и природен гас за 20,2% или 48 милиони евра и вадење на руди на метал за 2 пати или 33 милиони евра.

Поради намалениот увоз на електрична енергија, увозот кај дејноста **снабдување со електрична енергија, гас и вода** забележува пад од 32,8% или 25 милиони евра.

Увозот во земјоделската дејност забележува позитивно движење за 4,3% или 2,7 милиони евра.

2.5. Гледано по региони, во периодот јануари-септември од 2010 година, при значително подобрена трговска размена со Европската унија (ЕУ 27) во однос на истиот период лани за 20,8%, учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена бележи позитивно поместување за 2,3 п.п. и изнесува 55,8%, при што извозот на стоки учествува со 61,1% и увозот на стоки со 52,5%. Извозот во Европската Унија бележи значајно позитивно поместување од 36,7%, а увозот бележи раст од 11,4% во однос на истиот период од 2009 година.

Во периодот јануари-септември од 2010 година, 86% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во трговската размена со Русија, Кина, Турција, Велика Британија, Србија, Грција, САД, Украина, Словенија и Италија, додека истиот беше корегирани со остварениот суфицит во размената со Косово, Белгија, Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Шпанија, Германија и други.

2.6. Гледано по валутна структура, 73,7% од надворешно-трговската размена во деветте месеци од 2010 година е реализирана во евра и во однос на истиот период минатата година претставува намалување од 3,7 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 77,7% и 71,2%, соодветно и во однос на истиот период лани застапувањето на еврото во размената бележи намалување и кај извозот и кај увозот за 4 п.п. и 3,8 п.п., соодветно.

НАДВОРЕШНО-ТРГОВСКА РАЗМЕНА НА Република Македонија (по валути); пресметка: МФ												
- по валути -												
ИЗВОЗ	I-IX 2009					I-IX 2010					апсолитна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	валута	колич. 000 t	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари	структ. во%	колич. 000 t	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари		
ЕУР	1.755	1.166.238.395	61,2926	71.481.783.449	81,7	1.991	1.381.126.959	61,5006	84.940.136.655	77,7	214.888.564	18,4
УСД	456	347.146.836	44,6039	15.484.102.758	17,7	478	512.032.123	46,8468	23.987.066.460	21,9	164.885.287	47,5
ЕУР+УСД	2.211			86.965.886.208	99,3	2.469			108.927.203.114	99,6		
вк извоз:	2.217			87.542.560.521	100,0	2.472			109.357.308.109	100,0		

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

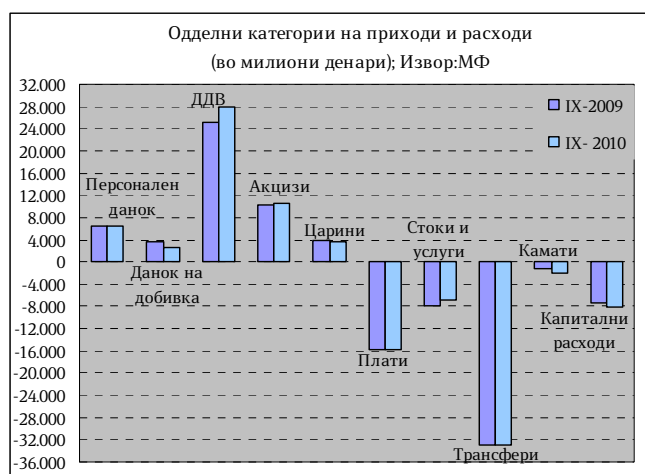

3. Фискален сектор

3.1. Во периодот јануари - септември во 2010 година, вкупните приходи на Централниот буџет по трет пат годинава се повеќе остварени и изнесуваат 60.350 милиони денари (14,2% од БДП), што претставува поголемо остварување за 3,3% во однос на истиот период минатата година.

Даночните приходи во овој период се реализирани во износ од 53.169 милиони денари, и веќе по четврт пат годинава имаат поголемо остварување што изнесува 3,7% во однос на истиот период лани.

Учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во првите девет месеци од 2010 година е доминантно и изнесува 52,4%, а на акцизите 19,6%, при што, од овие два даноци се остварени приходи од 38.276 милиони денари, односно 72,0% или речиси 3/4 од вкупните даночни приходи (8,9% од БДП). Притоа, наплатата од ДДВ во бруто износ изнесува 39.245,1

милиони денари, од кој на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 11.378,2 милиони денари. Структурата на прометот во земјата укажува дека прометот со добра и услуги кои се оданочуваат со општата даночна стапка од 18% е намален за 1,5%, прометот кој се оданочува со бенефицирана даночна стапка од 5% е зголемен за 7,2%, додека прометот кој е ослободен од ДДВ забележа значаен пораст од 55%. Гледано по одделни категории на даноци, приходите од персоналниот данок се остварени со намалување од само 0,9% споредено со истиот период 2009 година. Приходите од ДДВ забележаа рекорден раст од 10,6%, акцизите од 1,7%, а најголем пад од 26,4% остварија приходите од данокот на добивка (значителен е падот по основ на месечни аконтации, бидејќи во 2009 година аконтациите во првите два месеци се плаќани на добивката од 2007 година која се оданочуваше, додека во 2010 година поради изменета регулатива се плаќа само на непризнаените расходи утврдени со Даночниот биланс за 2008 година). Приходите од царина се намалени за 5,9%, а Неданочните приходи за 1,8% во однос на истиот период минатата година (при што само уплатата на дивидендата од Телеком во износ од 2.503 милиони денари учествува со 41,8% во вкупните средства).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште и станови се остварени во износ од 805 милиони денари, што е помалку за 5% споредено со истиот период лани.

Социјалните придонеси од плата во овој период се остварени во износ од 28.248 милиони денари (придонеси по основ на пензиско и инвалидско осигурување 19.162 милиони денари, придонеси за здравствено осигурување 7.876 милиони денари и придонеси за вработување 1.210 милиони денари), што е за 0,5% помалку во споредба со претходната година.

3.2. Во периодот јануари - септември 2010 година, вкупните расходи на Централниот буџет изнесуваат 65.988 милиони денари (15,5% од БДП), што е повеќе за незначителни 1,2% во однос на истиот период од 2009 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи (57.854 милиони денари) учествуваат со 87,7% и се речиси на истото ниво како лани, додека капиталните расходи забележуваат учество од 12,3%.

Доминантно учество во тековните расходни ставки се трансферите (32.881 милиони денари), а втори по големина се платите и надоместоците (15.916 милиони денари). Во вкупните расходи на Централниот буџет, расходите за плати и надоместоци во овој период учествуваа со 24,1% и во однос на истиот период лани се зголемени за 1,3%. Расходите за стоки и услуги се извршени во износ од 6.954 милиони денари, односно имаат значително помало остварување во споредба со 2009 година, односно за 11,7%.

Во делот на трансферите, потрошените средства се речиси идентични споредено со истиот период 2009 година и претставуваат скоро половина од вкупните расходи, односно учествуваат со 49,8% во вкупните расходи (7,7% од БДП). Ваквото остварување се должи во дел и на фактот дека во дотациите до единиците за локална самоуправа се трансферира дел од данокот на додадена вредност, а се зголемува и бројот на единици за локална самоуправа кои преминаа во втората фаза на децентрализација, при што се исплаќаат блок дотациите на 74 општини за финансирање на пренесените надлежности (средствата за исплата на плати и надоместоци на вработените во локалните јавни установи и материјалните трошоци). Исто така, значаен дел од средствата за трансфери се наменети за субвенции во земјоделството. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување се извршени во износ од 10.742 милиони денари или за 94 милиони денари помалку (0,9% намалување).

Каматите се реализирани во износ од 2.103 милиони денари, што е повеќе за 56% во споредба со истиот период во 2009 година. Ваквото зголемување е главно поради исплата на доспеани обврски за камати за втората еврообврзница во месец јули.

Во анализираниот период средствата за капитални расходи изнесуваат 8.134 милиони денари, што претставува зголемување за 10,6% во споредба со истиот период во 2009 година, односно учество од 1,9% од БДП.

3.3. Оттука, во првите девет месеци од 2010 година остварен е дефицит на Централниот буџет од 5.638 милиони денари (1,3% од БДП), додека дефицитот на консолидираниот буџет е 6.598 милиони денари и претставува 1,6% од БДП.

4. Монетарен сектор

4.1. Во септември 2010 година примарните пари¹ забележаа забавен раст од 9,5% на годишна основа (наспроти растот од 10,9% во август), во услови на забавен раст на вкупните ликвидни средства на банките од 9,2% и раст на готовите пари во оптек² од 10%.

На месечна основа, примарните пари забележаа пад од 3,4%, како резултат на падот на вкупните ликвидни средства на банките од 4,1% и падот на готовите пари во оптек од 2,4%.

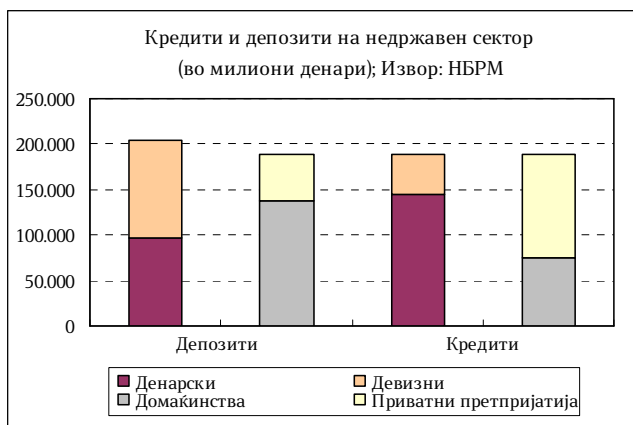
Народната банка на РМ во септември 2010 година ја задржа каматната стапка на благајничките записи на непроменето ниво од 4,5% и каматната стапка на кредитите преку ноќ (ломбардните кредити) на 6,0%.

4.2. Вкупниот депозитен потенцијал на банките³ во септември 2010 година

забележа месечен раст од 1% (наспроти растот од 2,2% во август), движен во голема мера од растот на депозитите на приватните претпријатија, од 2,4%. Депозитите на секторот на домаќинствата се повисоки за 0,5% во однос на минатиот месец. Според валутата, денарските депозити и натаму бележат раст од 1,6% на месечна основа и со тоа остваруваат значаен придонес во месечниот раст на вкупните депозити (од 72,5%), додека девизните депозити се повисоки за 0,5%.

На годишна основа, вкупните депозити се зголемија за 14,5% (наспроти 13,5% во август 2010 година), при што, од секторски аспект зголемувањето главно беше резултат на порастот на депозитите на домаќинствата (придонес од речиси 80%), иако тие во септември го забавија растот на 17,6% (од 18,5% во август). Од друга страна, депозитите на претпријатијата бележат значително интензивирање на годишниот раст кој изнесува 6,8% (наспроти 1,4% во август). Анализирани според валутата, денарските депозити го продолжија трендот на интензивирање на стапката на раст и во септември повторно забележаа висок раст од 21% (19,5% во август). Девизните депозити бележат раст од 9%.

4.3. Во септември 2010 година вкупните кредити кон приватниот сектор бележат раст од 0,5% на месечна основа. Од секторски аспект, раст од 0,5% забележаа и пласманите кон претпријатијата и тие кон домаќинствата. Според валутата пак, денарските пласмани во однос на минатиот месец се повисоки за 0,3%, додека девизните бележат висок раст од 1,1%.

¹ Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари)

² Вклучува и готовина во благајна на банките

³ Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата

На годишна основа, продолжува да забрзува растот на вкупните кредити, при што, годишната стапка на раст изнесува 7,7% (наспроти 7,1% во август). Доминантен придонес во растот, од секторски аспект, има кредитирањето на секторот на приватните претпријатија, кое е повисоко за 10,3%, но забрзан раст од 4,3% забележаа и кредитите кон домаќинствата. Од валутен аспект, денарските кредити бележат годишен раст од 5,5%, додека девизните кредити продолжуваат да остваруваат висок пораст од 15,8%.

4.4. Во септември 2010 година не се забележуваат позначителни промени во каматните услови на банките во однос на август. Имено, активните каматни стапки на денарските и девизните кредити се непроменети на месечно ниво и изнесуваат 9,2% и 7,4%, соодветно. Сепак, во однос на септември 2009 година може да се забележи релаксирање на каматната политика кај банките. Имено, просечната каматна стапка на денарските кредити забележува намалување од 1,1 п.п., додека просечната каматна стапка на девизните кредити е пониска за 0,2 п.п..

Од друга страна, каматната стапка на денарските депозити во септември 2010 година изнесува 6,8%, што на месечна основа претставува пад од 0,2 п.п., додека во однос септември 2009 година претставува пад од 0,5 п.п. Просечната каматна стапка на девизните депозити веќе три месеци е непроменета и изнесува 3%. Сепак, во однос на истиот месец 2009 година таа е пониска за 0,3 п.п..

4.5. Бруто девизните резерви во септември 2010 година изнесуваа 1.689,3 милиони евра и во однос на декември 2009 година се повисоки за 91,6 милиони евра.

5. Социјален сектор

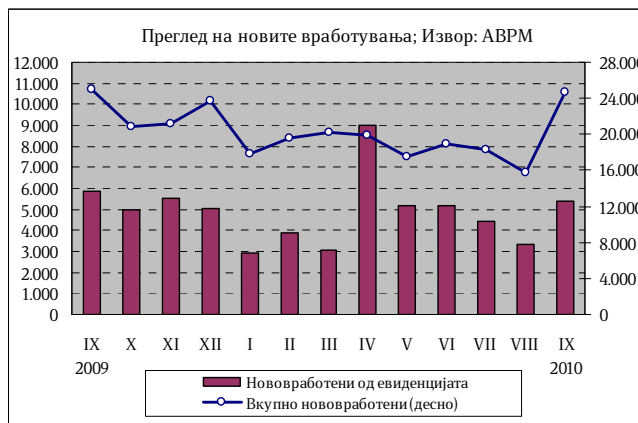
5.1. Во периодот јануари-септември 2010 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија се регистрирани вкупно 172.750 засновани нови работни односи. Од вкупниот број нововработени, 36,5% се однесуваат на неопределено време, додека останатиот дел се однесуваат на определено време и вршење сезонски работи. Споредено со истиот период од минатата година се забележува намалување на бројот на засновани нови работни односи за 3,8%.

Во текот на септември засновани се 24.604 нови работни односи, од кои 21,8% се од евиденцијата на невработени. Одливот на лица од регистарот на Агенцијата за вработување на Република Македонија во септември изнесува 11.271, од кои 43,8% претставуваат нови засновани работни односи. Како прилив во Агенцијата се регистрирани 8.350 лица, од кои 48,1% се лица на кои им престанал работниот однос.

Резултатот е намалување на невработеноста за 2.921 лица, односно за 0,9% во однос на претходниот месец. Така, во септември 2010 година бројот на невработени лица изнесува 323.233.

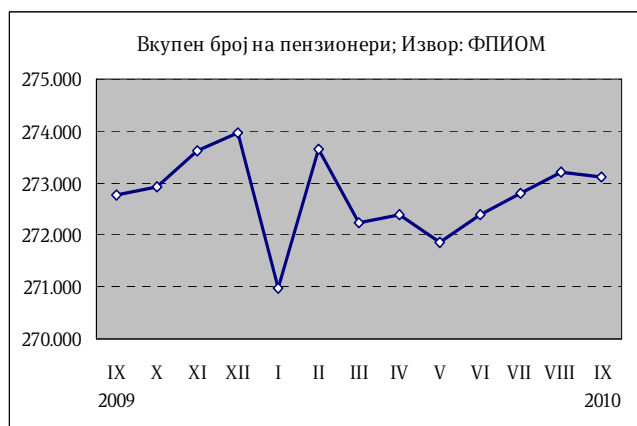
Споредено со истиот месец од минатата година, бројот на невработени лица е намален за 5,4%.

Најголем дел од невработените, односно 66,3% се од урбани средини (градско население), додека 57,6% се мажи. Анализирано според степенот на образование, поголемиот дел, односно 52,7% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, додека само 7,8% имаат вишо или повисоко ниво на образование. Гледано според возрасните групи, најголемиот дел или 58,3% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 50,8% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 30,2% чекаат вработување 8 и повеќе години.

5.2. Во септември 2010 година во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 273.101 пензионер, што претставува зголемување од 0,1% во однос на истиот месец лани. Во однос на претходниот месец, бројот на корисници на пензија е намален за 96 лица.

За исплата на пензии во месец септември се потрошени 2.778,23 милиони денари, што претставува 52% од вкупните социјални трансфери во владиниот Буџет.

Во септември 2010 година вредноста на просечната пензија изнесуваше 10.268 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од

2%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во август 2010 година (последни расположиви податоци) изнесуваше 49,4%.

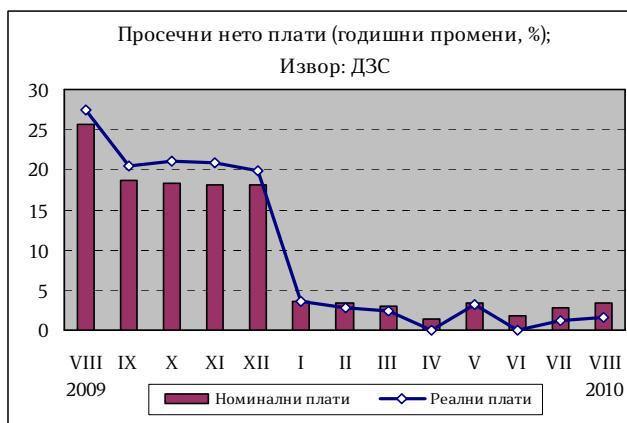
5.3. Бројот на корисници на социјална парична помош во август 2010 година (последни расположиви податоци) изнесува 51.337 домаќинства, што претставува зголемување за 463 корисници во однос на претходниот месец.

Притоа, за исплата на социјална парична помош се потрошени околу 124,4 милиони денари, односно 49,5% од исплатите за социјална помош по сите основи. За помош по основ на туѓа нега, во август се потрошени околу 96 милиони денари за 22.560 лица, односно 38,2% од исплатите за социјална помош по сите основи. Како корисници на постојана парична помош, овој месец регистрирани се 5.624 лица и за нив се потрошени 22,4 милиони денари,

додека здравствена заштита користат 5.694 лица, за што се потрошени 8,4 милиони денари. Наведените расходи за социјална помош претставуваат 4,7% од вкупните реализирани социјални трансфери во август.

5.4. Просечната месечна нето плата во периодот јануари-август 2010 година (последни расположиви податоци) споредена со истиот период од 2009 година бележи номинален раст од 2,8%, додека реално просечната плата е повисока за 1,8%.

Во август 2010 година просечната нето плата по вработен изнесуваше 20.541 денари. Просечната месечна нето плата во август 2010 година споредена со истиот месец од 2009 година бележи номинален раст од 3,4%, додека реално просечната плата е повисока за 1,5%. Процентот на вработени кои не примиле плата во август 2010 година изнесува 2,7%, и е понизок за 1 п.п. во однос на истиот период лани.

Извештајот го подготви

Министерство за финансии

Сектор за макроекономска политика

www.finance.gov.mk

Одговорни

Анета Ацевска

Азби Фетаи

Бојана Илиевска

Ѓоко Ѓорѓески

Копринка Сапунова

Неџати Куртиши

Сами Асани

Супервизија

Снежана Делевска

Скопје, ноември 2010